

Bibliotheekbeleid 2010-2013 'de beleefbibliotheek'

**Afdeling: Welzijn en Onderwijs
Datum: 8 april 2009**

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	4
2. Een terugblik op de gemaakte afspraken 2005-2007	4
3. Belangrijke documenten	4
• Het collegeprogramma 2006-2010	4
• Mee(r) doen in Dalfsen Wmo Beleidskader 2008-2011	4
○ Visie beleidskader	4
○ Ambitie	4
• Missie Visie gemeente Dalfsen 2020 'Bij Uitstek Dalfsen'	5
4. Visie op het bibliotheekwerk in de gemeente Dalfsen	5
• De bibliotheek is de spin in het culturele en sociale web	5
5. Kader 2010-2013	6
• Kader 2010-2013	6
○ Ontwikkelingen op rijks, provinciaal en lokaal niveau	6
• Marktonderzoek	6
6. Randvoorwaarden voor implementatie van de doelen	7
• Personeel	7
• Beleefbibliotheek	7
• Regionale samenwerking op kwaliteit	7
• Kulturhusconcept	7
• Investerings bibliotheek	8
7. Prestatieafspraken	8
8. De financiën	10
• Subsidieniveau 2005	11
• Naar een beleefbibliotheek	11
• De jaarlijkse subsidie	11
• Financiële beperkingen	12
9. Beslispunten	12

1. Inleiding

In Dalfsen stellen wij onder meer ons bibliotheekbeleid voor een aantal jaren vast. Wij doen dat om de bibliotheek de kans te geven zich te ontwikkelen binnen de financiële mogelijkheden die de gemeente de bibliotheek biedt. De gemeente is dan ook de belangrijkste financier.

Het bibliotheekbeleid 2005-2007 is opgenomen in de Cultuurnota gemeente Dalfsen 2005-2007. Voor de jaren 2008 en 2009 is gekozen voor continuïteit van het beleid van de jaren 2005-2007.

Daarom is het de hoogste tijd de kaders en het beleid te toetsen aan de ontwikkelingen op landelijk, provinciaal en vooral het lokaal niveau. Daarnaast kijken wij terug naar de afspraken die wij met de bibliotheek voor de periode 2005-2007 hebben gemaakt. Die terugblik is grotendeels terug te vinden in bijlage 1.

2. Een terugblik op de gemaakte afspraken 2005-2007

Wij stellen vast, dat het bibliotheekbestuur samen met de medewerkers er goed in is geslaagd om aan de gemaakte afspraken te voldoen. Zowel op het inhoudelijke vlak als in financiële zin. Daarbij tekenen wij aan, dat de exploitatiebegroting laat zien, dat de inkomsten van de bibliotheek in verhouding tot de totale kosten beperkt zijn (circa 22 procent) en dat de loon- en prijscompensatie die de gemeente verleent de werkelijke kostenstijgingen niet kan compenseren.

Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld waren de hoofdvestigingen. Oudleusen en Hoonhorst de nevenvestigingen. Toch kon in alle gevallen worden gesproken over een basisbibliotheek. Dit dankzij de samenwerking met de Overijsselse Bibliotheek Dienst waarop kon worden teruggevallen. Via die dienst is eigenlijk alles te krijgen.

In bijlage 1 hebben wij de resultaten van gemaakte afspraken kort uitgewerkt. Op één onderdeel komen wij hier specifiek terug. Dit is belangrijk voor het beleid van 2010–2013, namelijk het marktonderzoek.

Heel belangrijk vinden wij het onderdeel 'Marktonderzoek'. Dat is belangrijk, omdat wij in het Wmo beleidskader 2008-2011 hebben aangegeven, dat kernen een goed functionerend leefklimaat met een sterke sociale samenhang moeten hebben. Uit het onderzoek blijkt –en dat sluit ook goed aan bij het landelijk en provinciaal beeld- dat de bibliotheek sterk moet mee veranderen om hun centrale positie te handhaven. Dat betekent meer vraaggericht werken dan tot nu toe het geval was. Dit geeft toch een wat andere kijk op het te voeren beleid. Wij komen daar bij het kader voor 2010-2013 op terug.

3. Belangrijke documenten

Het te voeren beleid dat de gemeente voor ogen staat is al in een aantal documenten vastgelegd. Het gaat om een aantal denklijnen. Het bibliotheekbeleid is een uitwerking van de denklijnen.

Het gaat achtereenvolgens om:

- **Het collegeprogramma 2006-2010**
Het college bevordert een bibliotheekvoorziening in elke kern. Bibliotheken kunnen een prominente rol gaan vervullen bij het stimuleren van culturele activiteiten. Het cultuurplatform en/of andere culturele instellingen worden hierbij betrokken.
- **Mee(r) doen in Dalfsen Wmo Beleidskader 2008-2011**
In het Wmo beleidskader is onder thema leefbaarheid en participatie in kernen (prestatievelden 1,4 en 5 op pagina 20) onder meer opgenomen:

Visie beleidskader:

Het is belangrijk dat de voorzieningen aansluiten bij de behoeften in de gemeenschappen. Waar mogelijk ondersteunt de gemeente initiatieven om voorzieningen op peil te houden of nieuwe passende voorzieningen te ontwikkelen.

Ambitie

Een leefomgeving waar bewoners zich goed en veilig voelen is een randvoorwaarde om zo lang mogelijk gezond en zelfredzaam te blijven. Dit gaat niet alleen over de fysieke inrichting

van de woonomgeving, maar ook over een goed functionerend leefklimaat met een sterke sociale samenhang.

- **Missie Visie gemeente Dalfsen 2020 'Bij Uitstek Dalfsen!'**

Op dit moment is de Missie en visie Dalfsen 2020 nog in bespreking. Bij het opstellen van deze beleidsnotitie hebben wij daar rekening mee gehouden. Belangrijk punten voor het te voeren beleid zijn het behoud van een toegesneden pakket aan basisvoorzieningen (hoofdstuk 6 Leven en Welzijn) en de demografische ontwikkeling (hoofdstuk 4 Ontwikkelingen en opgaven). Grofweg kunnen we stellen, dat Dalfsen een lichte groei van het aantal inwoners krijgt. Het aantal inwoners van 0 tot 18 jaar en van 18 tot 65 jaar blijft ongeveer gelijk. Het aantal mensen van 65 jaar en ouder neemt in belangrijke mate toe.

Het bibliotheekbeleid voor de periode 2010-2013 willen wij samen met de Stichting Openbare Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen handen en voeten proberen te geven. De bovengenoemde vertrekpunten zijn daarvoor de basis.

4. Visie op het bibliotheekwerk in de gemeente Dalfsen

De bibliotheek voorziet in de behoefte die past bij de kernfuncties van een basisbibliotheek. De *informatie* is zowel fysiek als via de (betrouwbare objectieve) digitale databank leverbaar. Daarbij is rekening gehouden met specifiek te onderscheiden doelgroepen. Ook bij het bepalen van romans/tijdschriften bijvoorbeeld wordt rekening gehouden met de wens van de klant en wordt beschikt over eigentijdse collecties. De informatie dient voor het vermeerderen van *kennis* en/of voor ontspanning voor te onderscheiden doelgroepen. Het *onderwijs* (lesmateriaal en *cultuureducatie*) en de jeugd maken gebruik van het aanbod van de bibliotheek. In de bibliotheek is aandacht voor *kunst en cultuur* en gelegenheid voor *ontmoeting en debat*. Met deze insteek wordt aangesloten bij de kernfuncties, die door de bibliotheek zijn genoemd in haar Ondernemingsplan.

De voorziening is functioneel, modern en uitnodigend ingericht. Van buiten gezien is de bibliotheek herkenbaar, ook als deze onderdeel uitmaakt van een kulturhus.

Leefbaarheid in de kernen is een speerpunt van gemeentelijk beleid, zo is eerder vastgesteld. De leefbaarheid wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van voorzieningen. De bibliotheek in de kern behoort tot één van de belangrijkste voorzieningen.

De bibliotheek is de spin in het culturele en sociale web.

Bijzondere doelgroepen zoals allochtonen, werklozen, ouderen, minder validen en laaggeletterden maken gebruik van de bibliotheek. Activiteiten voor deze doelgroepen worden ook georganiseerd in de bibliotheek. Samenwerking met lokale partijen is daarbij een voorwaarde.

De bibliotheek besteedt aandacht aan actuele thema's in de gemeenschap.

De leerlingen van het primair onderwijs bezoeken de bibliotheek en krijgen voorlichting over het gebruik van de website van de bibliotheek. Het onderwijs wordt gewezen op de mogelijkheden/dienstverlening van de bibliotheek.

De kosten van de voorziening worden ondermeer beperkt door samenwerking. Samenwerking met lokale organisaties door gebruik te maken van de producten van de bibliotheek. Samenwerking met de Overijsselse Bibliotheek Dienst (OBD) en het netwerk van Overijsselse bibliotheken bij het verder ontwikkelen van het beoogde digitaal netwerk en het in stand houden van de noodzakelijke collecties. Samenwerking/clustering met lokale partijen door multifunctioneel gebruik van de huisvesting en samenwerking van gemeente en bibliotheek bij het ontwikkelen van visie c.q. het concept bibliotheekwerk.

De tegenwoordige gebruiker is kritisch en vraagt daarom snel te beschikken over de gewenste betrouwbare informatie.

Een specifiek doel is om zoveel mogelijk jongeren van 14 jaar en ouder blijvend te binden aan het bibliotheekwerk. Samenwerking met het Agnietencollege is een middel om dit te bereiken.

Het model van de beleefbibliotheek spreekt ons vanuit deze visie dan ook erg aan en lijkt ons een goed middel om de positie van de bibliotheek te versterken.

5. Kader 2010-2013

Het kader van de periode 2005-2007 hebben wij als leidraad voor het te voeren beleid genomen. Een aanscherping op het onderdeel samenwerking hebben wij vertaald naar het kulturhusconcept. Dit omdat er in die richting belangrijke ontwikkelingen gaande zijn, die voor de toekomst van de bibliotheek erg belangrijk zijn. Een Kulturhus immers brengt veel mensen samen en kan tot beter dienstverlening leiden.

Kader 2010-2013

De openbare bibliotheek is een basisvoorziening. De bibliotheek is een spin in het web en een belangrijk instrument voor het gemeentelijk sociaal beleid.

Voor de instandhouding verleent de gemeente subsidies binnen de daarvoor door de gemeenteraad beschikbaar gestelde financiële kaders. In iedere kern is een bibliotheekvoorziening aanwezig, bij voorkeur binnen een kulturhusconcept.

Een nader uitgangspunt is dat de jeugd t/m 17 jaar gratis gebruik blijft maken van de dienstverlening en andere doelgroepen betalen een, relatief gezien, lage contributie. Sommige aanvullende functies zullen niet of niet geheel worden gesubsidieerd, waardoor - mogelijk - naast de contributie extra kosten bij het afnemen van producten in rekening worden gebracht.

Ontwikkelingen op rijks, provinciaal en lokaal niveau

Minister Plasterk van OCW geeft de functie van het bibliotheekwerk voor de komende tijd als volgt weer.

“Bibliotheken zijn de Tom Tom van de kennissamenleving. Ze zijn wegwijzer/gids in het uitdijende informatie-oerwoud, met als belangrijkste doelgroepen de jeugd, samen met scholen en mensen die op een achterstand staan, waarborgen van de kwaliteit en onafhankelijk van de publieke informatievoorziening, dé leesbevorderaar par excellence, de natuurlijke buddy voor hoog en laaggeletterden. Met hun groot bereik en laagdrempeligheid een ideale vraagbaak voor nieuwkomers en medium om cultuur dicht bij de mens te brengen. Als schakel in het samenbrengen van mensen vormt zij een verlengstuk van de publieke ruimte waar mensen uit alle geledingen van de samenleving samenkomen”.

De minister geeft aan het belangrijk te vinden dat al deze rollen uitgebouwd worden.

Het rijk heeft de afgelopen jaren veel geld beschikbaar gesteld voor herstructurering en lokale agenda's. Tot en met het jaar 2011 ontvangen gemeenten van het rijk 20 miljoen euro vernieuwingsmiddelen voor verdere uitbouw van de (digitale) kwaliteit van het bibliotheekwerk. De gemeente Dalfsen krijgt daarvoor jaarlijks € 30.310 van het rijk.

De provincie Overijssel regisseert de ontwikkelingen in de provincie. Om de bibliotheekvernieuwing te kunnen afmaken wil gedeputeerde Buursink nog eens 4 miljoen euro beschikbaar stellen. De provincie onderkent het belang van het centraal aansturen van een digitale bibliotheek. Daarom claimt de provincie een Kenniscentrum voor Overijssel.

Lokaal vinden wij het belangrijk, dat de bibliotheekvoorzieningen in de vijf kernen Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen gehandhaafd blijven. De vorm waarin en het aantal en type participanten mag verschillen. In het kader van de grote projecten vindt in alle kernen onderzoek plaats naar de haalbaarheid van een Kulturhus(concept), waarbij de participatie van de bibliotheken voor de gemeente essentieel is.

Marktonderzoek

Eén van de prestatieafspraken was om een marktonderzoek te doen onder de klanten van de bibliotheek. Daarnaast blijkt het aantal leden af te nemen. Voor het bibliotheekbestuur was dat aanleiding de bakens te verzetten en een start te maken met het herinrichten van de bibliotheken tot een beleefbibliotheek. Dit sluit aan bij de uitkomsten van het onderzoek.

Wij zijn door de bibliotheek geïnformeerd over de betekenis hiervan.

De bibliotheek wil zich vooral richten op de ontplooiingsmogelijkheden van het individu en het realiseren van een voorziening die tegemoet komt aan de wensen van de gebruikers. De eerste stappen daartoe zijn gezet (Nieuwleusen en Dalfsen). De voornemens zijn weergegeven in het Ondernemingsplan "Werk in Uitvoering". De bibliotheek plaatst haar activiteiten onder de vijf landelijk geformuleerde kernfuncties:

- kennis en informatie
- lezen en literatuur
- onderwijs en educatie
- kunst en cultuur
- ontmoeting en debat

Wij ervaren deze initiatieven als een goede ontwikkeling voor onze inwoners en organisaties. Ze sluiten daarbij goed aan op de ontwikkelingen en de plaats die een bibliotheek hoort in te nemen. Wij realiseren ons, dat daarbij een financieel plaatje hoort. Daar komen wij in de financiële paragraaf op terug.

6. Randvoorwaarden voor implementatie van de doelen

Personeel

Er is voldoende goed gekwalificeerd personeel (betaald en onbetaald) die de leden/klanten adequaat kunnen helpen bij vragen en het gebruik van het digitale netwerk. De functie van de bibliotheekmedewerker verandert door de hoge eisen die gebruikers stellen. Extra scholing van personeel is daarom nodig. Dat betekent ook, dat het bibliotheekbestuur hogere eisen aan het personeel moet stellen. Zo wordt veel meer kennis gevraagd van vraagprotocollen voor vraagafhandeling, kennis van gebruik van media, het aanleren van marketingstrategieën, kennis van de klant en het leren doorvragen naar de vraag achter de vraag.

Het gevolg hiervan is, dat functies worden aangepast en een hogere inschaling volgens de betreffende CAO moet plaatsvinden. Dit zijn extra kosten die opgevangen moeten worden.

Beleefbibliotheek

Om de bibliotheek een eigentijds moderne uitstraling te geven die voldoet aan de eisen die de klanten stellen wordt de beleefbibliotheek ingevoerd. In deze bibliotheken ontvangen/reserveren de gebruikers in een moderne omgeving (winkelconcept, klantgroepen + digitale TomTom) snel hun gewenste media.

Het winkelconcept houdt in dat de collecties worden gepresenteerd/geëtaleerd volgens het concept van een boekwinkel. De te onderscheiden genres zoals literatuur, romans of reizen zijn herkenbaar, zodat in een oogopslag wordt gezien waar men moet zijn.

Verder worden de collecties zodanig bij elkaar gezet dat wordt ingespeeld op de uitkomsten van te onderscheiden klantprofielen. De gebruiker kan hierdoor snel een keuze maken maar wordt wel verleid om meerdere media mee te nemen. Nieuwleusen gold bij de invoering van het winkelconcept als pilot en is nu het voorbeeld voor de andere kernen (en bibliotheken in het land). Deze verandering richt zich primair op ledenbehoud en uiteindelijk in ledengroei. In Nieuwleusen blijkt het aantal uitleningen sinds invoering van het winkelconcept te zijn toegenomen. Er is namelijk een trend, dat het aantal leden van de bibliotheek terugloopt. Die ontwikkeling is ongewenst en wordt met de beleefbibliotheek gepareerd.

Regionale samenwerking en kwaliteit

De bibliotheek werkt voor wat betreft de gewenste collecties en digitale netwerken (TomTom) samen met de provincie en/of Overijsselse Bibliotheek Dienst. De bibliotheek conformeert zich aan de betaling van de financiële bijdrage die hiervoor moet worden betaald en participeert in het overleg van directeurs van de Overijsselse Bibliotheken, het zogenaamde DOBO overleg.

Voor de kwaliteit van de (beleef)bibliotheek gelden normen die door de branche zijn opgesteld en worden bekrachtigd door een officiële certificering. Dezerzijds wordt onderkend dat de inzet van vrijwilligers een neerwaartse invloed heeft op het aantal te verkrijgen punten

Kulturhusconcept

In Oudleusen, Hoonhorst en Nieuwleusen wordt concreet gesproken over clustering van activiteiten in een kulturhusconcept. De bibliotheek is terecht betrokken bij deze ontwikkelingen. Wij vinden dat belangrijk, omdat de bibliotheek een basisvoorziening is, die een forse uitstraling kan hebben op andere organisaties in kernen. Een kenmerk van een Kulturhus is, dat diverse organisaties via een gezamenlijke programmering elkaars kwaliteiten benutten. Dat kan tot een hechte samenwerking leiden die de dienstverlening tegen relatief lagere kosten kan vergroten.

De plannen in Oudleusen om de Wiekelaar hiervoor te verbouwen zijn in een ver gevorderd stadium. In Hoonhorst hebben de inspanningen (nog) niet gebracht wat ervan werd gehoopt. Er is namelijk geen geschikte accommodatie voorhanden. In Nieuwleusen wordt gedacht aan een verbouwing van De Schakel.

Investerings bibliotheek

Voor de gemeente is het uitgangspunt bij participatie in een kulturhus dat de netto opbrengst van het gebouw en de grond waarop de bibliotheek thans is gehuisvest, wordt geïnvesteerd in de nieuwe huisvestingssituatie. Van het bibliotheekbestuur verwachten wij ook, dat zij de reserveringen in de te onderscheiden reservefondsen zonedig vrijmaken om in een nieuwe accommodatie te investeren.

7. Prestatieafspraken

Voor het bereiken van de doelstellingen levert de bibliotheek de volgende prestaties.

Kennis en informatie

Kernprestaties

Klanten kunnen in alle vestigingen informatie zoeken/vinden via digitale apparatuur

Toegang bieden tot digitale databanken en specifieke databanken, zoals schoolbieb.nl

Rustige werkplekken voor publiek met pc terminals

Website ombouwen naar lokale digitale beleefbibliotheek

Speerpunten 2009 - 2013

Opbouwen digitale nieuwsbrieven

Uitrollen Aquabrowser, de publieksvriendelijke zoekmachine

Uitbreiden en verbeteren digitale dienstverlening

Deelname aan Al@din

Lezen en literatuur

Kernprestaties

Opbouwen en beheren van de collectie op basis van het collectieprofiel

Mogelijkheid bieden collectie te raadplegen

Het uitlenen en reserveren van media

Aantrekkelijk en overzichtelijk presenteren van de materialen, afgestemd op doelgroepen

Collectie voor jeugd (0-18) met daarbij extra aandacht voor kinderen met leesproblemen

Dienstverlening aan speciale groepen (lees) gehandicapten d.m.v. groot letter boeken, collectie aangepast lezen (laaggeletterden), boek aan huis

Speerpunten 2009 – 2013

De vestigingen inrichten volgens het concept Beleefbibliotheek

De collectie hervormen zodat wordt aangesloten bij de wensen van de klant (klantprofiel)

Digitaal toegang bieden tot de gehele collectie van de Nederlandse bibliotheken

Uitbreiden digitale dienstverlening die toegang tot lezen en literatuur bevorderen en vergemakkelijken

Ontwikkeling en educatie

Kernprestaties
Structureel programma voor peuter en basisonderwijs
Op doelgroepen toegespitste programma's voor digitaal inlichtingenwerk, informatiezoekvaardigheden en leesbevordering aanbieden
Activiteiten voor jeugd en jongeren zijn tenminste: landelijk leesprogramma, Kinderboekenweek, voorleesdagen, voorleeswedstrijd
Speerpunten 2009 - 2013
Uitrollen biebwijs voor basisonderwijs, waaronder instructie gebruik biebwebsite
Samenwerken met BSO in aanbieden arrangementen
Aanbieden digitale leeromgeving voor leerlingen Agnietencollege Nieuwleusen
Bieden van een stageplek voor maatschappelijke stages
Uitbouwen Makkelijk Lezen Plein naar de vestigingen Nieuwleusen en Lemelerveld
In samenwerking met Landstede Welzijn en/of SMON en overige belanghebbende organisaties producten/activiteiten ontwikkelen voor ouderen, laaggeletterden, allochtonen, mindervaliden, werklozen

Kunst en cultuur

Kernprestaties
Materialen kunst en cultuur goed herkenbaar presenteren
In stand houden van Dalfser collectie
Samenwerken met lokale culturele instellingen
In kader van beleefbibliotheek aanbieden van literaire en culturele activiteiten
Speerpunten 2009 - 2013
In samenwerking met culturele instellingen activiteiten organiseren, zoals tijdens de Boekenweek, Nederland Leest, nationale gedichtendag

Ontmoeting en debat

Kernprestaties
In samenwerking met andere partijen organiseren van activiteiten die de lokale bevolking betreffen, zoals informatie avonden over ontwikkelingen in de kernen, bijeenkomsten rond de gemeenteraadsverkiezingen
Meedoen aan de actie Nederland Leest
Speerpunten 2009 – 2013
Vormgeven aan de functie "plein waar je elkaar ontmoet", zowel fysiek als virtueel

Algemeen

Kernprestaties
In stand houden van vestigingen in Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst, Oudleusen
De openingstijden zijn voor de Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld minimaal 20 uur per week en voor Hoonhorst en Oudleusen minimaal 8,5 uur per week
Aandacht voor opleiding en ontwikkeling van het personeel i.v.m. nieuwe dienstverlening
Behouden bestaande klanten, werven nieuw klanten
Jaarlijks opstellen werkplan/activiteitenplan

Actief participeren in kulturhus-ontwikkelingen
Speerpunten
Openingsuren zoveel mogelijk uitbreiden binnen beschikbare subsidiemiddelen
Werven jongeren van 14 jaar en ouder
Actualiseren ondernemingsplan
Opstellen personeelsplan

Wij denken, dat de bibliotheek met het uitvoeren van de bovengenoemde afspraken een stevige bijdrage aan de Dalfser samenleving kan bieden. Ze moet in staat worden geacht zich als spin in het web verder te ontwikkelen. Daarbij hoort echter wel een goede financiële basis.

8. De financiën

De opdracht aan het bibliotheekbestuur was om de financiële positie gedurende de periode 2005-2007 gezond te houden. Daartoe is zij geslaagd. Daarbij tekenen wij aan, dat de exploitatiebegroting/rekening laat zien, dat de inkomsten van de bibliotheek in verhouding tot de totale kosten beperkt zijn (circa 22 procent) en dat de salaris en prijscompensatie die de gemeente verleent de werkelijke kostenstijgingen niet kan compenseren. Dit samen met de vernieuwingsimpulsen en het omvormen naar een beleefbibliotheek vraagt extra financiële inspanningen. Een analyse van de jaarrekeningen 2006, 2007 en de begrotingen 2008 en 2009 en volgende jaren leert dat ons.

De inkomsten en uitgaven van de bibliotheek laten het volgende beeld zien:

	rekening 2006	rekening 2007	begroting 2008	begroting 2009	begroting 2010
Baten					
opbrengst leden	140144	140098	144800	142800	146320
specifieke dienstverlening	4970	11838	200	5200	5700
diverse baten	16190	17259	9000	15000	7000
budgetsubsidie	541329	557508	571300	566000	580.150
vernieuwingsgelden + WMO		30247	30300	32070	31000
Onttrekkingen	7090		4400	25330	55572
Totaal	709723	756950	760000	793230	825742
Uitgaven					
Bestuur en organisatiekosten	12212	15180	12000	18000	18700
Huisvestingskosten	111427	82270	109400	110000	111650
Personeelskosten	315765	379155	345000	365330	377118
Administratiekosten	32798	33368	35400	35100	35978
Transportkosten	3710	3780	3900	3900	3998
Automatiseringskosten	82445	74315	92700	99900	102148
Collectie- en mediakosten	151366	143353	161200	161000	176150
Saldo mutaties aan reserves		25529			
Totaal	709723	756950	760000	793230	825742

Subsidieniveau 2005

De budgetsubsidie voor het bibliotheekwerk werd voor de afgelopen beleidsperiode berekend op grond van de volgende criteria.

- tegemoetkoming in de salariskosten en overige kosten inclusief tegemoetkoming huur en energiekosten Lemelerveld van 1,3%	€ 530.766,00
- tegemoetkoming 70% dienstverlening primair onderwijs	€ 10.000,00
- Totale budget 2005	€ 540.766,00

Door loon en prijscompensaties is de budgetsubsidie voor het jaar 2009 berekend op een bedrag van € 568.957,02. De subsidie is in vijf jaar dus verhoogd met € 28.191,00. De herstructurering en vernieuwingsmiddelen zijn in dit overzicht niet meegenomen.

De lasten bedroegen in 2005 € 700.044. Dit bedrag is exclusief herstructureringsmiddelen en een incidentele subsidie van de gemeente. In 2009 zijn de lasten voor de subsidie aanvraag geraamd op € 747.400,00 en door een stijging van de salariskosten inmiddels berekend op € 754.330,00. De lasten zijn in vijf jaar derhalve verhoogd met ruim € 54.000,00.

Het verschil tussen de stijging subsidie en stijging lasten bedraagt ongeveer € 25.000,00. In de gewijzigde begroting 2009 wordt daarom een bedrag van € 25.330,00 onttrokken aan het egalisatiefonds.

Uit het vorenstaande wordt geconcludeerd dat bij ongewijzigd financieel beleid het tekort de komende jaren oploopt naar ongeveer € 25.000,00 per jaar.

Dit tekort is niet op te vangen door onttrekkingen uit één van de reservefondsen. De saldi van de betreffende reservefondsen bedragen per januari 2009 als volgt.

* automatiseringsreserve	€ 199.000,00
* vaste activa reserve	€ 115.000,00
* egalisatie reserve	€ 20.000,00
* onderhoudsfonds	€ 173.000,00
* reserve Lemelerveld	€ 77.500,00
Totaal	€ 584.500,00

Door verbouwingen aan de accommodaties in Dalfsen en Nieuwleusen wordt ongeveer € 200.000,00 aan het totaal van de reserves onttrokken. Hieruit wordt geconcludeerd dat geen middelen kunnen worden vrijgespeeld uit de reserve c.q. het vermogen.

Naar een beleefbibliotheek

Stilstand is achteruitgang en dat zou betekenen, dat de bibliotheek moet blijven wat zij nu is. Gezien de keuzes die nu worden gemaakt willen wij de bibliotheek een basis geven waardoor zij kunnen inspelen op (locale en provinciale) ontwikkelingen én wensen van de gebruikers.

In Nieuwleusen is een goede start met de beleefbibliotheek gemaakt. Uit de eerste cijfers blijkt, dat door dit concept het aantal leden en uitleningen is gestegen. Dit is voor ons een signaal dat er goede keuzes zijn gemaakt, waar wij graag aan meewerken. De bibliotheek is immers de spin in het web en een goed middel om te komen tot een verdere invulling van een sociaal welzijnsbeleid. Wij vinden het daarom verantwoord om meer middelen beschikbaar te stellen en de financiële situatie van de bibliotheek gezond te houden.

In afwijking van het gevoerde beleid in de periode 2005 – 2009 is het wenselijk dat de volgende investeringen plaatsvinden.

- * omzetting collectie boeken i.v.m. winkelconcept (€ 8.000,00 per jaar, gedurende vijf jaar)
- * inschaling hoger loongebouw, waardoor salariskosten worden verhoogd (€ 11.000,00 per jaar structureel)
- * intensivering taak dienstverlening; extra scholing (€ 3.000,00 per jaar structureel)
- * werven jongeren 14+ (€ 1.000,00 per jaar structureel)

De jaarlijkse subsidie

Nu het beleid voor de jaren 2010-2013 wordt vastgesteld wordt overeenkomstig de afgelopen periode voorgesteld om voor de komende vier jaar de salariskosten zoals deze werkelijk op begrotingsbasis zijn als vertrekpunt te nemen.

Gezien de financiële ontwikkelingen en de gewenste beleidsintensiveringen wordt voorgesteld om de budgetsubsidie met ingang van het jaar 2010 te verhogen met een bedrag van structureel € 40.000,00 per jaar exclusief loon en prijscompensatie. In verband met de omzetting van de collectie als gevolg van de invoering van het winkelconcept wordt voorgesteld om t/m het jaar 2014 een projectsubsidie te verlenen van € 8.000,00 per jaar.

De jaarlijkse budgetsubsidie wordt dan als volgt berekend.

- tegemoetkoming in de salariskosten	€ 339.930,00
- tegemoetkoming in de overige kosten	<u>€ 269.027,00</u>
- totale budgetsubsidie	€ 608.957,00 excl. salaris en prijscompensatie 2010

Naast de budgetsubsidie en de projectsubsidie wordt tot en met het jaar 2011 een projectsubsidie voor vernieuwing verleend gelijk aan de rijkssubsidie ad € 30.310,00 per jaar. Dit bedrag is ook tot en met 2011 in de gemeentebegroting zo opgenomen.

Financiële beperkingen

Uit de meerjarenbegroting van de bibliotheek blijkt, dat de tekorten ondanks de extra financiële inspanning van de gemeente tot en met 2014 oplopen. Van het bibliotheekbestuur wordt verwacht dat zij de activiteiten en de personele inzet in overeenstemming brengen met de beschikbare structurele inkomsten. Wij realiseren ons daarbij, dat het kwaliteitsniveau dat de bibliotheek voorstaat wat lager komt te liggen dan zij wenselijk achten. Daarnaast moet bezien worden hoe wordt omgegaan met vernieuwingsimpulsen na 2011. In het bestuurlijk overleg wordt dat een vast agendapunt.

9. Beslispunten

- a. De bibliotheek als basisbibliotheek blijven aanmerken.
- b. De bibliotheek de ruimte geven om zich te ontwikkelen tot een beleefbibliotheek
- c. De budgetsubsidie per 2010 te verhogen met € 40.000,00 excl. salaris en prijscompensatie
- d. Voor omzetting collectie gedurende de periode 2010 tot en met 2014 een projectsubsidie te verlenen van € 8.000,00 per jaar.

Bijlage 1

Evaluatie bibliotheekbeleid 2005 – 2007.

Doelen en resultaten 2005 t/m 2008

Doel: met de bibliotheek was afgesproken om de bedrijfsvoering overeenkomstig de functies van een basisbibliotheek met inachtneming van de beschikbare middelen tot stand te brengen.

Resultaat: De bibliotheek beschikt over een collectie dan wel kan via de Openbare Bibliotheek Overijssel de gewenste media leveren en verricht de kernfuncties, die passen bij een basisbibliotheek. De bibliotheek participeert in het Directeurenoverleg Bibliotheken Overijssel en werkt samen met bibliotheken in de buurt.

In het jaar 2005 werden de loonstijgingen en prijzen niet gecompenseerd. De bibliotheek werd geconfronteerd met een lichte terugloop van het aantal leden; ergo met minder inkomsten. Toch is geconcludeerd dat de financiële positie, waaronder de reservefondsen, van de bibliotheek voor op 1 januari 2009 voor zowel de kortere als de langere termijn goed is te noemen.

Doel: handhaving omvang/kwaliteit voorzieningen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld. Handhaving voorzieningen in Oudleusen en Hoonhorst zonder eisen te stellen aan de vorm en inhoud.

Resultaat: de bibliotheekvoorzieningen in Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen zijn gehandhaafd. De openstelling was ruimer dan de afgesproken ondergrens. In zowel Hoonhorst als Oudleusen heeft onderzoek plaatsgevonden naar alternatieve huisvesting met als doel de kosten te beheersen.

In Oudleusen zijn de ontwikkelingen zover dat er een serieuze kans bestaat op het realiseren van een kulturhusconcept, waarin naast de bibliotheekvoorziening ook andere gebruikers worden opgenomen. Daarvoor is een verbouwing van “de Wiekelaar” nodig. Een belangrijke drijfveer van het bestuur voor het kulturhusconcept is om het aantal openingsuren in Oudleusen uit te breiden.

In Hoonhorst zijn meerdere opties onderzocht. Tot dusverre is het niet gelukt om de bibliotheekvoorziening te verplaatsen en/of kosten te besparen. Een onderzoek in Nieuwleusen loopt nog.

Doel: zicht krijgen op producten, dienstverlening en kwaliteit van de organisatie

Resultaat: de bibliotheek heeft marktonderzoek gehouden waardoor er beter inzicht is ontstaan in de behoefte van klanten. De uitkomst van dit onderzoek laat zien dat de vraag naar sommige artikelen/producten veel groter is dan het aanbod en dat andere artikelen niet of nauwelijks worden gevraagd. Er zijn klantprofielen gemaakt, waardoor zicht is ontstaan in de wens van de klant. De klantprofielen zijn de aanleiding om het winkelconcept in te voeren. Met dit concept zijn alleen de genres aanwezig die worden gevraagd, terwijl de artikelen (vooralsnog in de bibliotheken te Nieuwleusen (2008) en Dalfsen (2009) op een overzichtelijk en commerciële wijze (te vergelijken met een boekwinkel) worden geëtaleerd. Bovendien zijn de artikelen zodanig bij elkaar gezet dat aan de behoefte van de klant (klantprofiel) wordt tegemoet gekomen.

De bibliotheek is nog niet gecertificeerd. Dit houdt in dat de bibliotheek niet voldoet aan de kwaliteitseisen, die door de branche worden gesteld. De verwachting is dat deze kwaliteitscertificering in 2009 zijn beslag zal krijgen.

De bibliotheek besteedt veel aandacht aan leesbevordering en bestrijding van onderwijsachterstand. Ieder jaar wordt een interessant programma aangeboden aan het primair onderwijs. De scholen waarderen dit en betalen daarvoor een eigen bijdrage.

In de bibliotheek vinden diverse activiteiten plaats, zoals Nederland Leest, waardoor sprake is van een ontmoetingsplaats en invulling wordt gegeven aan de sociale functie.

De bibliotheek is beperkt ingeschakeld voor het verstrekken van publieksinformatie. Er is ruimte om vaker gebruik te maken van de locaties in de vijf kernen.

Bijlage 2

Algemene doelstelling bibliotheken in relatie tot veranderingen in de samenleving

De algemene doelstelling van openbare bibliotheken staat helder verwoord in het Unescostatuuat van 1994. Deze doelstelling luidt: "Vrijheid, welvaart, ontplooiing van de samenleving en het individu zijn fundamentele menselijke waarden. Deze kunnen alleen worden gerealiseerd door goed geïnformeerde burgers die in staat zijn hun democratische rechten uit te oefenen en een actieve rol te spelen in de samenleving. Constructief deelnemen aan het maatschappelijk leven en meewerken aan het vormgeven van de democratie zijn afhankelijk van voldoende opleiding en van vrije en onbeperkte toegang tot kennis, wetenschap, cultuur en informatie. De openbare bibliotheek, de plaatselijke toegangspoort tot kennis, schept een essentiële voorwaarde voor levenslang leren, onafhankelijke besluitvorming en de culturele ontwikkeling van individuen en maatschappelijke groeperingen". Deze primaire opdracht van de bibliotheek is niet veranderd; wél de samenleving waarin de bibliotheek deze opdracht moet vervullen. Van welke trends en ontwikkelingen is sprake in de samenleving?

* Het mediagebruik is de afgelopen decennia sterk veranderd. Internet is een basisvoorziening geworden. Het internetgebruik zal de komende jaren nog meer toenemen.

* Het lezen van boeken neemt af ten gunste van digitale media. Tegelijkertijd neemt de verkoop van boeken toe en het beschikbaar komen van informatie via internet neemt explosief toe.

* De bibliotheek was bedoeld om te voorzien in een behoefte aan informatie en cultuur in een situatie waarin er sprake was van schaarste daarvan voor het publiek, inmiddels is er sprake van een overvloed van informatie en vrijetijdsaanbod.

* De informatiewereld was vrij overzichtelijk. Er bestond een voor iedereen duidelijke scheiding tussen producenten van informatie en consumenten van informatieproducten. Deze scheiding is de afgelopen jaren diffuus geworden; burgers en instellingen zetten steeds meer informatie op internet. Ze worden naast consument ook producent.

* Onder invloed van de technologische verandering ontstaat een nieuw soort burgerschap. Van de moderne burgers wordt verwacht dat zij in staat zijn om met de nieuwe technologieën om te gaan en zelfstandig zaken via internet af te handelen; ook wordt verwacht dat zij zelf sturing (kunnen) geven aan hun leven. Daar staat tegenover dat veel burgers niet meekunnen in deze snelle ontwikkelingen.

* De overheden maken kunst en cultuurparticipatie tot speerpunt van beleid.

* De levensverwachting stijgt, het geboortecijfer daalt: de samenleving vergrijsst. Tegelijkertijd blijven ouderen steeds langer vitaal en door de gestegen koopkracht ook ondernemender.

* In de samenleving is het samenwerken in netwerkverbanden een steeds meer gebruikelijke organisatievorm, waarin partijen tijdelijk of semi-structureel in samenwerkingsverbanden opereren.